

Tillämpningsföreskrifter för avgiftshandläggning

Innehållsförteckning

1	Allmänt om tillämpningsföreskrifterna	3
1.1	Lagar och förordningar som styr	3
2	Bestämmelser om handläggning	3
2.1	Fastställande av ny avgift	3
2.2	Avsteg från fastställd taxa, avgift och hyra	3
2.3	Felaktiga avgifter	4
2.4	Hantering vid in- och utträde, samt frånvaro	4
2.5	Hantering av hyror vid särskild boende	5
2.5.1	Vid inflyttning	5
2.5.2	Vid utflyttning	5
3	Avgiftsberäkning	5
3.1	Avgiftsbeslut	5
3.2	Avgiftsunderlag	5
3.2.1	Beräkning av inkomst	6
3.2.2	Avgift trossamfund	7
3.3	Beräkning av avgiftsutrymme	7
3.3.1	Förbehållsbelopp och minimibelopp	7
3.3.2	Minimibelopp för olika hushållstyper	7
3.3.3	Höjning av minimibelopp	8
3.3.4	Minskning av minimibeloppet	8
3.4	Beräkning boendekostnad	8
3.4.1	Boendekostnad bostadsrätt och småhus	8
3.4.2	Boendekostnad hyreslägenhet	9
3.4.3	Boendekostnad om maka/make flyttar in på särskilt boende	9
3.4.4	Dubbla boendekostnader	9
3.4.5	Parboende	9
3.4.6	Uppgift om boendekostnad saknas	9
4	Bestämmelser om avgifter	9
4.1	Överlämnande av läkemedel	9
4.2	Sondmatning	10
4.3	Avgiftsreducering	10
5	Överklagan	10
5.1	Överklagande av enskilt avgiftsbeslut	10

1 Allmänt om tillämpningsföreskrifterna

I detta dokument anges tillämpningsföreskrifter för avgiftshandläggningen inom taxe- och avgiftsnämnden (TAN).

Tillämpningsföreskrifterna för avgiftshandläggningen revideras årligen och beslutas i taxe- och avgiftsnämnden. Denna version ersätter tidigare tillämpningsföreskrifter och börjar gälla från och med 2026-01-01.

Föreskrifterna utgår ifrån gällande lagstiftning inom området.

1.1 Lagar och förordningar som styr

En kommuns avgiftssystem och tillämpningsregler för avgifter styrs av flera olika lagar och förordningar, som till exempel:

- SoL – Socialtjänstlagen (2025:400)
- HSL – Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- LSS – Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)
- BTPL – Lagen om bostadstillägg för pensionärer (2001:761)
- IL- Inkomstskattelagen (1999:1229)
- KL – Kommunallagen (2017:725)
- FL – Förvaltningslagen (2017:900)
- SoF – Socialtjänstförordningen (2001:937)
- Hyreslagen (1970:994)

2 Bestämmelser om handläggning

2.1 Fastställande av ny avgift

Avgiftsberäkningen sker den 1 januari grundat på aktuella överförda inkomster från Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, nya taxor, samt nytt minimibelopp. Årsomräkning sker under maj och juni grundat på övriga förändringar av boendekostnad, inkomst och kapitalinkomst.

Därefter fastställs avgiften från 1 maj. Det kan innebära återbetalningar och efterdebiteringar.

2.2 Avsteg från fastställd taxa, avgift och hyra

Taxor, avgifter och hyror beslutas politiskt i varje kommun. Kommuner som tillämpar avsteg sker det enligt särskild beslutsordning. Det innebär att enbart befattningshavare med delegation som får fatta beslut om avsteg. Det åligger kommunen att delge Taxe- och avgiftsnämnden de befattningshavare som har delegation.

2.3 Felaktiga avgifter

Eventuella återbetalningar sker i första hand genom avdrag på kommande faktura/fakturor och i andra hand som utbetalning.

- Om den enskilde lämnar ofullständiga eller inga uppgifter, som till exempel vid inlämnandet av inkomstuppgifter vid årsräkningen, debiteras maxtaxa. Om den enskilde därefter inkommer med fullständiga uppgifter gäller beslutet från den månaden uppgifterna är kompletta.

- Om brukaren har fått felaktigt bostadstillägg sker rättning alltid retroaktivt.

- Om kommun eller taxe-och avgiftsnämnden:

Räknat fel och debiterat för mycket, gäller den generella preskriptionstiden 10 år för skulder.

Räknat fel och debiterats för lite, och om den enskilde fått ett avgiftsbeslut, sker ingen retroaktiv rättning om det är till nackdel för den enskilde.

Räknat ut avgift med utgångspunkt från preliminära uppgifter, till exempel från Försäkringskassan, sker rättning alltid retroaktivt.

Tagit ut för hög avgift, på grund av att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter, sker rättning månaden efter att ansvarig verksamhet fått kännedom om de nya uppgifterna.

Tagit ut för låg avgift, på grund av att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter, sker rättning för max tre månader bakåt i tiden.

- Om taxe- och avgiftsnämnden inte fått information från kommun i tid, vid till exempel nya insatser eller hyra, debiteras den enskilde för max två månader bakåt i tiden.

2.4 Hantering vid in- och utträde, samt frånvaro

- Avgiften debiteras från och med den dag insatsen påbörjas
- Om insatserna inom hemtjänsten påbörjas eller avslutas vid annan tidpunkt än månadsskiftet tas hemtjänstavgiften ut med hänsyn taget till avgiftsutrymmet i förhållande till antalet nyttjade timmar per månad. Styckebaserade insatser debiteras enligt underlag. Detta gäller även vid korttidsfrånvaro under månad, till exempel vid sjukhusvistelse. Gäller inte i de fall hemtjänsten schablonberäknas.
- Om insatserna inom särskilt boende påbörjas eller avslutas vid annan tidpunkt än månadsskiftet tas hemtjänstavgiften ut med hänsyn taget till avgiftsutrymmet i förhållande till antal nyttjade dagar under månaden. Vid frånvaro reduceras måltidsavgiften från och med andra dagen med 1/30 av månadsavgiften.

- Vid debitering av korttidsvistelse tas omvårdnadsavgift och måltidsavgift ut från och med den andra dagen från ankomstdatum. Avgiftsutrymmet styr omvårdnadsavgiften.
- Vid utträde debiteras avgift till och med den dag insatsen avslutas.
- Vid dödsfall debiteras avgift till och med dagen före dödsfallet.

2.5 Hantering av hyror

Vid in- och utflyttning tillämpas hyreslagen för hantering av hyror.

2.5.1 Vid inflyttning

Vid inflyttning ska den enskilde betala hyra från och med kontraktsdagen.

2.5.2 Vid utflyttning

Vid utflyttning debiteras högst 3 månader.

Vid utflyttning på grund av dödsfall debiteras den månad då dödsfallet inträffat samt månaden efter om rummet ej tagits i anspråk innan. Kommunen kan i samband med dödsfall besluta om debitering längre period än ovan om särskilda skäl föreligger.

3 Avgiftsberäkning

3.1 Avgiftsbeslut

Ett avgiftsbeslut består av en individuell ekonomisk utredning med syfte att fastställa den enskildes avgiftsutrymme. Ett avgiftsbeslut enligt 32 kap SoL är ett myndighetsbeslut och är av samma vikt som andra myndighetsbeslut. Om insatserna, eller andra faktorer som påverkar avgiftens storlek förändras under året ska ett nytt avgiftsbeslut fattas.

3.2 Avgiftsunderlag

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Inkomsten fördelas med lika belopp per månad. I samband med biståndsbeslut uppmanas den enskilde lämna nödvändiga inkomstuppgifter i form av en inkomstblankett, därefter sker uppmaning varje år att inkomma med aktuella inkomstuppgifter till Taxe- och avgiftsnämnden.

När inkomstuppgifterna är kompletta och avgiftsbeslut kan beslutas gäller beslutet från den månad inkomstuppgifterna är kompletta. Inkommer inga inkomstuppgifter så debiteras den enskilde på maxtaxa.

Den enskilde är skyldig att lämna nya uppgifter till Taxe- och avgiftsnämnden om inkomstförändringar eller ändrade boendekostnader.

För att säkerställa korrekt avgiftsuttag har Taxe- och avgiftsnämnden möjlighet att kontrollera den enskildes uppgivna uppgifter som ligger till grund för avgiftsberäkningen. Om den enskilde eller dennes ombud medvetet eller av slarv

meddelat oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra uppgifts- eller anmälningsskyldigheten beslutas nytt avgiftsbeslut från den månad nya inkomstuppgifterna kommit Taxe- och avgiftsnämnden tillhanda.

3.2.1 Beräkning av inkomst

Den information som hämtas maskinellt från Försäkringskassan eller Skatteverket kan hämtas löpande under året för beräkning. Övriga uppgifter ska lämnas in av den enskilde.

I beräkningen av inkomst ska följande omfattas:

- Garantipension
- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Änkepension
- Premiepension
- Statliga och kommunala pensioner så som SPV och KPA
- Allmän tjänstepension
- Privata tjänstepensioner
- Privata pensionsförsäkringar
- Utlandspension (skattad i Sverige)
- Utlandspension (skattefri)
- Äldreförsörjningsstöd
- Aktivitetsersättning
- Sjukersättning
- Sjukpenning
- Vårdbidrag (beskattningsbar del av vårdbidraget)
- Inkomst av lön
- Bostadstillägg
- Bostadsbidrag
- Särskilt bostadstillägg
- Kapitalinkomst
- Föräldrapenning
- A-Kassa

Med aktuell kapitalinkomst, till exempel räntor och utdelningar, avses den faktiska inkomsten. Realisationsvinst vid försäljning av aktier, obligationer och

andra värdepapper räknas också som kapitalinkomst som ska medräknas i avgiftsunderlaget.

Alla inkomster som hämtas maskinellt via Skatteverket följer rutinen där inkomstuppgifterna hämtas för två år bakåt. Samma rutin som andra myndigheter använder vid maskinell hämtning.

Om hämtning inte kan göras maskinellt via Skatteverket kommer den fastställda avgiften beräknas på den inlämnade deklarationen

Detta ska inte räknas med som inkomst

- Restskatt eller överskjutande skatt
- Handikappersättning
- Skattefri livränta

3.2.2 Avgift trossamfund

Avgifter för trossamfund beräknas som schablon från den församling som ligger högst i respektive kommun. Avgiften för trossamfund avräknas från den totala inkomsten.

3.3 Beräkning av avgiftsutrymme

För att beräkna avgiftsutrymme ska bostadskostnad, minimibelopp och ev. individuella belopp räknas bort från inkomsten.

Avgiftsutrymmet visar det ekonomiska utrymme den enskilde har för att betala avgift.

3.3.1 Förbehållsbelopp och minimibelopp

Förbehållsbelopp är det belopp som den enskilda har rätt att behålla av sina inkomster innan någon avgift tas ut. Förbehållsbeloppet är summan av minimibeloppet och boendekostnaden.

Förbehållsbeloppet dras från den samlade inkomsten, och den summan som återstår kallas för avgiftsutrymme. Det är avgiftsutrymmet som avgör avgiftens storlek. Det finns inga individgarantier.

Minimibeloppet räknas fram och beslutas av Socialstyrelsen varje år och baseras på prisbasbeloppet. Minimibeloppet ska täcka normala levnadskostnader.

3.3.2 Minimibelopp för olika hushållstyper

Nedan exempel gäller år 2026

Ensamboende = Minimibelopp 7296 kr

Makar, sambo och registrerade partner = Minimibelopp 5953 kr

En av makarna/registrerade partner flyttar till särskilt boende = Minimibelopp 7296 kr plus tillägg för fördyrad kost, samt avdrag för förbrukningsvaror för partner som bor på särskilt boende.

3.3.3 Höjning av minimibelopp

Det finns vissa tillägg som den enskilde kan få som tillägg i beräkningen av förbehållsbeloppet. Varaktiga behov som leder till ökade kostnader och som bedöms som godtagbara höjer minimibelopp. Med varaktiga behov menas att kostnaderna är regelbundet återkommande under den större delen av de närmaste tolv månaderna.

Kostnader för god man

Kostnader för god man kan höja minimibeloppet om kostnaden kan styrkas via arvodesbeslut.

Fördyrad kost

För att få en höjning på minimibeloppet för fördyrad kost ska det vara biståndsbedömd mat, eller specialkost med styrkta medicinska skäl.

För personer med beslut om korttidsplats ges ingen höjning för fördyrad kost på minimibeloppet på grund av att det inte räknas som ett varaktigt behov.

Beslut om växelvårdsplats eller permanent plats i särskilt boende räknas som varaktigt behov.

Personer yngre än 61 år

Får 2026 en höjning av minimibeloppet med 729 kr/månad för att täcka högre kostnader.

Efter en individuell prövning kan minimibeloppet höjas ytterligare om personen har andra särskilda kostnader som inte ersätts på annat sätt.

Hemmavarande barn

Tillägg för hemmavarande barn. Förbehållsbeloppet höjs enligt konsumentverkets riktlinjer.

3.3.4 Minskning av minimibeloppet

Om några av de utgifter som minimibeloppet är avsett att täcka, i stället ingår i den tjänst som kommunen tillhandahåller och som den enskilde betalar avgift för ska det göras en minskning av minimibeloppet.

Uppräkning görs enligt KPI oktober varje år = 0,9 % år 2025.

Följande minskning gäller för 2026:

(angivet inom parentes är 2025 års belopp per månad)

Hushållsel, 272 kr/mån (270 kr).

Möbler och husgeråd, 323 kr/mån (320 kr).

Förbrukningsartiklar, 141 kr/mån (140 kr).

3.4 Beräkning boendekostnad

3.4.1 Boendekostnad bostadsrätt och småhus

Bostadsrätt och småhus (kallhyra) ska beräknas enligt

Försäkringskassans/Pensionsmyndighetens regler för beräkning av boendekostnad med schablon för driftkostnad.

3.4.2 Boendekostnad hyreslägenhet

Hyreslägenhet ska beräknas med den faktiska kostnaden efter inlämnad hyresavi.

3.4.3 Boendekostnad om maka/make flyttar in på särskilt boende

Om maka/make flyttar in på särskilt boende ska boendekostnaden beräknas för båda parter enligt modellen, inkomster och hyreskostnader delat på två.

3.4.4 Dubbla boendekostnader

Vid inflyttning i särskilt boende kan den enskilde ansöka om att under en viss tid få ändrad beräkning av sitt förbehållsbelopp på grund av dubbla boendekostnader.

Ansökan ska ha inkommit inom 1 månad efter erhållet kontrakt.

Det är endast omvårdnadsavgiften som ska påverkas av den dubbla boendekostnaden.

Detta gäller ej om anhörig bor kvar i bostad eller vid inflyttning till servicelägenhet.

Den sökande har rätt att förbehålla sig boendekostnad för den tidigare bostaden under högst 3 månader vid boende i hyresrätt och högst 6 månader vid boende i bostadsrätt eller egen fastighet.

3.4.5 Parboende

Medboende som beviljats medflytt behöver inte ha beviljats några insatser. Den medboende bor under samma förutsättningar som vid ett eget boende. Det gäller såväl matlagning, tvätt, städning etc. såvida det inte avtalats om annat. Till exempel kan det avtalas om att en kostavgift ska tas ut.

Medboende betalar för sin mat och delar boendekostnad med beslutsinnehavaren.

Om den medboende har behov av insatser ska han eller hon själv ansöka om bistånd.

Medboende, som inte har beslut om bistånd, kan komma att få byta boende om maka/make, avlider.

3.4.6 Uppgift om boendekostnad saknas

Om den enskilde inte lämnar uppgift om boendekostnad beräknas boendekostnaden till noll.

4 Bestämmelser om avgifter

4.1 Överlämnande av läkemedel

Överlämnande av läkemedel i form av stående ordinationer, kan vara avgiftsbelagd för personer med beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) om det ej avser egenvård. Bedömning och beslut görs av hälso- och sjukvårdspersonal.

4.2 Sondmatning

Personer som endast intar receptbelagd näringslösning betalar ingen måltidsavgift. Sondmatning ska styrkas med ett intyg från verksamheten. Gäller enbart i de kommuner som har beslut om förfarandet.

4.3 Avgiftsreducering

För personer som åberopar minskat avgiftsutrymme på grund av beslut om skuldsanering, utmätning eller försörjningsstöd från annan myndighet ska inte beaktas i vår beräkning.

Personen ansvarar själv att upplysa annan myndighet om vårt avgiftsbeslut som avgör om avgiftsbeslutet ska beaktas i deras bedömning.

5 Överklagan

5.1 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut

Avgiftsbeslut gäller omedelbart. Enskilda avgiftsbeslut enligt 32 kap 5-10 §§ SoL kan överklagas av den enskilde enligt 35 kap 1 § SoL.

Överklagan ska vara inkommen till Taxe- och avgiftsnämnden inom 3 veckor från den dag beslutet har mottagits. Överklagan ska vara ställd till Förvaltningsrätten men skickas till Taxe- och avgiftsnämnden.

Har ditt överklagande inkommit i tid kommer handlingarna att skickas vidare till Förvaltningsrätten för avgörande, såvida inte Taxe- och avgiftsnämnden ändrar beslutet till fördel för den enskilde.